

Q&A bioafval na het HABP-evenement dat plaatsvond op 22 november 2022

Dit document werd opgesteld door de Facilitator Bioafval voor professionelen in Brussel.

Inhoudsopgave

1 / Preventie van bioafval	2
1.1. Hoe kunnen we het biologisch afval verminderen bij het onderhouden van groene ruimtes?	2
1.2. Bestaan er goede praktijken om voedselverspilling in scholen tegen te gaan?	2
1.3. Hoe kunnen we het gebruik van verpakking verminderen in de horeca?	3
1.4. Hoe kan men in kantoren kleine hoeveelheden organisch afval sorteren in meerdere ruimten en toch het gebruik van zakken beperken?	3
2 / Sorteren en verzamelen van bioafval	4
2.1. Zijn er afvalinzamelaars die de vervanging en reiniging van "sorteerbakken" op zich nemen?	
	Erreur ! Signet non défini.
2.2. Kan een collectieve (wijk)compost worden gebruikt door een landbouwer?	4
2.3. Hoe worden de plastic zakken waarin bioafval wordt ingezameld, gescheiden van het bioafval?	4
2.4. Wat zijn de financiële argumenten om te kiezen voor het sorteren en voorkomen van bioafval?	5
2.5. Hoe zit het met het sorteren van bioafval voor kantoorbedrijven zonder keuken en kantine?	5
2.6. Hoe kan men voedselafval sorteren in een ziekenhuis?	6
2.7. Bestaat er een gedetailleerde lijst van te sorteren producten in verband met bioafval?	6
2.8. Hoe kunnen werknemers opgeleid worden over het sorteren van afval?	6
3 / Compostering op de site van ondernemingen	7
3.1. Hoe kan ik ter plaatse composteren en zorgen voor kwaliteitscompost voor de groene ruimtes?	7
3.2. Wat zijn de mogelijkheden voor compostering ter plaatse?	7
3.3. Naast compostering zijn er ook biovergisters, wat is uw mening hierover?	8
4 / Vragen over de wetgeving	9
4.1. Wat is de impact van de nieuwe maatregelen op de economische activiteiten?	9

1 / Preventie van bioafval

1.1. Hoe kunnen we het biologisch afval verminderen bij het onderhouden van groene ruimtes?

Het Koolstofproject - dat gedocumenteerde experimenten doet met recirculatie van groenafval op Brusselse schaal - zal zeer specifieke elementen aanleveren met betrekking tot recirculatie en vermindering van groenafval voor een reeks actoren en technieken. De eerste resultaten worden in 2023 verwacht.

Intussen bestaan er al gidsen over dit onderwerp:

- ✓ Onderhoudsgids voor groene ruimten van Leefmilieu Brussel
<https://leefmilieu.brussels/pro/milieubeheer/duurzamer-worden/effectief-communiseren-over-ecologische-beheerpraktijken>
- ✓ Fiches om de productie van groenafval te verminderen/eliminieren en het resterende afval te valoriseren
https://www.adalia.be/sites/default/files/media/resources/Guide_Reduc-DV-Collectivites_A4_complet.pdf
- ✓ Brochure van ADEME (Frankrijk) die de stand van zaken schetst inzake alternatieven voor het verbranden van planten
<https://www.bioenergie-promotion.fr/wp-content/uploads/2018/09/ademewebalternativesdechetsverts010418.pdf>
- ✓ Inspirerende voorbeelden voor een territoriale aanpak van plantaardige materialen in Brussel
http://www.apisbruocsella.be/sites/default/files//files/articles/3_De%20Muynck_Vers%20une%20approche%20territoire%20des%20mati%C3%A8res%20v%C3%A9g%C3%A9tales.pdf

1.2. Bestaan er goede praktijken om voedselverspilling in scholen tegen te gaan?

Ja, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft jarenlang talrijke studies en proefprojecten over bioafval in scholen uitgevoerd en ondersteund. Hier volgen een aantal verwezenlijkingen van deze studies en proefprojecten:

- ✓ Compendium "Zero afval" voor scholen op de website van Leefmilieu Brussel:
<https://leefmilieu.brussels/onderwijs/lesmateriaal/wat-kan-ik-doen-op-school-op-weg-naar-zero-afval>

- ✓ Tools en receptfiches voor duurzame kantines: <https://leefmilieu.brussels/pro/diensten-en-aanvragen/advies-en-begeleiding/gratis-tools-en-tips-om-een-duurzame-kantine-te-worden>
- ✓ Boekje voor jonge kinderen "Good Food à l'école" (alleen in het Frans): <https://goodfood.brussels/fr/contributions/livret-deveil-gourmand-good-food-lecole>

1.3. Hoe kunnen we het gebruik van verpakking verminderen in de horeca?

De conclusies van LCA-studies (Life Cycle Assessment) over verpakkingen geven in het kader van de milieueffecten de voorkeur aan herbruikbare verpakkingen in plaats van verpakkingen voor eenmalig gebruik.

Dit is een korte vergelijkende studie om het verschil aan te tonen tussen hergebruik en compostering: <https://ciraig.org/wp-content/uploads/survol-resultat-acv-poly2017-1.pdf>. De composteerbare oplossing is dan wel biogebaseerd, maar heeft een impact in de verschillende stadia van haar levenscyclus (productie, verwerking, vervoer, gebruik en einde van de levensduur). Herbruikbare verpakkingen hebben eveneens een impact, maar omdat ze vaker worden gebruikt, is hun milieubelasting beter gespreid in de tijd.

Het effect van herbruikbare verpakkingen zal uiteraard sterk afhangen van het aantal keren dat ze worden hergebruikt, wat op zijn beurt afhangt van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan opdat hergebruik effectief is (steverige verpakking, mogelijkheid tot schoonmaken, enz.).

Hier vindt u een technische fiche van Leefmilieu Brussel over herbruikbare verpakkingen, met lokale leveranciers van dergelijke verpakkingen: https://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/IF_DECHET_contenants_reutilisables_platsaemporter.nl

Wij nodigen u uit na te denken over het gebruik van herbruikbare materialen in het kader van uw activiteit. Het gebruik van composteerbare wegwerpartikelen is niet verboden, maar voorlopig is er geen andere optie dan verbranding met de rest van het ingezamelde restafval.

1.4. Hoe kan men in kantoren kleine hoeveelheden organisch afval sorteren in meerdere ruimten en toch het gebruik van zakken beperken?

Opgelet, de meeste inzamelaars geven u geen keuze en staan het gebruik van zakken voor bioafvalcontainers van minder dan 140 liter niet toe.

Met een weloverwogen keuze en een intelligente opstelling van de bakken kan iedereen goed sorteren en wordt het gebruik van zakken beperkt.

Plaats de verschillende bakken zo dicht mogelijk bij elkaar en stel ze op in de vorm van sorteereilanden, op strategische plaatsen (ontmoetingsplaatsen of plaatsen waar mensen vaak langskomen). Op die manier is het onmiddellijk voor iedereen duidelijk dat het bedrijf afval sorteert en dat het afval op gecentraliseerde plaatsen weggegooid wordt.

De eilanden maken de vuilbakken beter zichtbaar en gemakkelijker om te legen. Hou de sorteerruimten schoon en aantrekkelijk om mensen aan te moedigen te sorteren.

2 / Sorteren en verzamelen van bioafval

2.1. Zijn er afvalinzamelaars die de vervanging en reiniging van "sorteerbakken" beheren?

Momenteel zijn er enkele inzamelaars die de containers voor organisch afval vervangen en reinigen. De containers worden ofwel vervangen ofwel ter plaatse schoongemaakt als ze worden opgehaald door een perswagen die is uitgerust met een systeem om de containers schoon te maken.

Inzamelaars kunnen commerciële offertes doen, waarover onderhandeld kan worden. Neem gerust contact met hen op om hier meer informatie over te verkrijgen. Een lijst van inzamelaars is beschikbaar op [Recycle BXL Pro | Bioafval](#).

De reinigingsdienst wordt nog niet systematisch aangeboden in de markt van de inzamelingsbedrijven. De vervangings- en/of reinigingscapaciteit is ook afhankelijk van de hoeveelheid geproduceerd bioafval en van het bereiken van een bepaalde kritische massa. Sommige inzamelaars kunnen enkel aangepaste logistieke oplossingen bieden voor grote hoeveelheden bioafval.

Indien u geconfronteerd wordt met het probleem van te snel vervuilde containers door contact met materialen en uw ophaler niet instaat voor de vervanging of reiniging ter plaatse, zijn er mogelijke oplossingen:

1. Neem contact op met het bedrijf dat verantwoordelijk is voor het schoonmaken van uw pand om te overwegen om het reinigen van sorteerbakken in hun bestek te internaliseren;
2. Gebruik vuilniszakken van kraftpapier die speciaal zijn ontworpen voor bioafval. Deze zakken zijn zeer resistent en compatibel met de recyclageprocessen.

2.2. Kan een collectieve (wijk)compost worden gebruikt door een landbouwer?

De rijpe compost die via een wijkcompost wordt geproduceerd, mag slechts gebruikt worden door de composteerders van die compost (of in sommige gevallen door de gemeente waar de compost zich bevindt). Het gebruik is beperkt om sanitaire risico's te voorkomen.

Om dezelfde redenen mag de rijpe compost die via een bedrijfscompost wordt geproduceerd, alleen worden gebruikt voor de groene ruimtes van het bedrijfsterrein waar de compost zich bevindt.

U vindt op de [website van Leefmilieu Brussel](#) alle verplichtingen en goede praktijken met betrekking tot composteerinrichtingen voor particulieren en professionals.

Als de landbouwer echter erkend is voor het ophalen en composteren van voedselafval, dan kan u een beroep doen op zijn diensten.

2.3. Hoe worden de plastic zakken waarin bioafval wordt ingezameld, gescheiden van het bioafval?

De eindbestemming van de plastic zakken is zeer variabel en hangt af van het behandelingsproces dat de inzamelaar bij zijn recyclagepartners heeft gekozen:

- Bij sommige inzamelaars wordt handmatig uitgepakt (via mechanische sortering) voor zakken van meer dan 140 liter (groot formaat).
- Sommige inzamelaars gebruiken een uitpakkingspers, waarbij de zakken door fijne zeven worden geperst zodat enerzijds het organische materiaal in vloeibare vorm en anderzijds de zakken in vaste vorm worden afgevoerd.
- Sommige inzamelaars bieden gewoon geen zakken aan, maar alleen containers die (opnieuw afhankelijk van de keuze van de ophaler) worden vervangen of geleegd.

Voor uitleg over het traject van de plastic zakken waarin uw bioafval wordt verpakt, kunt u dus het beste terecht bij uw inzamelaar.

2.4. Wat zijn de financiële argumenten om te kiezen voor het sorteren en voorkomen van bioafval?

Afvalpreventie is in het algemeen financieel voordelig, aangezien het niet produceren van bioafval automatisch leidt tot lagere inzamelingskosten.

In supermarkten en hypermarkten bijvoorbeeld kan het voedselafval oplopen tot 0,038 ton per jaar per m² oppervlakte. Dit vertegenwoordigt een onbenutte waarde tot 1 à 3% van de omzet.

Bovendien, hoe beter wordt **gesorteerd**, hoe lager de financiële investering, omdat de inzameling van recycleerbaar afval minder kost dan de inzameling van niet-recycleerbaar restafval. Dat laatste is namelijk minder waard. De ophaling ervan heeft gevolgen voor de inzamelingskosten, die groter worden.

Naast de wettelijke verplichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanaf 1 mei 2023 biedt het sorteren van bioafval ook bepaalde voorwaarden.

Sorteren is een vorm van duurzaam beheer van hulpbronnen die tegenover een steeds toenemende afvalproductie staat. Door bioafval te sorteren kan het beter worden gebruikt, krijgt het een nieuw nut. En die terugwinning is gunstig voor het milieu, omdat het hierdoor mogelijk is:

- De uitputting van natuurlijke hulpbronnen te beperken
- Het gebruik van de grondstoffen te maximaliseren
- Energie te besparen
- Overmatige CO₂-productie te vermijden
- Desgevallend nieuwe producten te creëren (compost)

Sorteren is de norm geworden en is verplicht. Collega's, bezoekers, klanten, partners en leveranciers stellen het zeker op prijs om op de werkplek net als thuis te kunnen sorteren. De invoering en de toepassing van het sorteren is betrekkelijk eenvoudig en de meeste burgers zijn thuis al met sorteren vertrouwd.

2.5. Hoe zit het met het sorteren van bioafval voor kantoorbedrijven zonder keuken en kantine?

Er is geen drempel waaronder het sorteren van de afvalfracties niet verplicht is. Met andere woorden, alle bedrijven moeten bioafval sorteren, ongeacht de geproduceerde hoeveelheid.

Bioafval afkomstig van kantooractiviteiten zonder keuken (bv. lunchafval) kan worden gedeponeerd in een kleine container die door de inzamelaar ter beschikking wordt gesteld.

Bedrijven kunnen ook samenwerken om hun afval te verwerken: compostering in een groep bedrijven of een gezamenlijk inzamelcontract voor verschillende bedrijven.

2.6. Hoe kan men voedselafval sorteren in een ziekenhuis?

Net als alle andere economische activiteiten zullen ziekenhuizen vanaf 1 mei 2023 verplicht zijn om aan de bron te sorteren. De facilitator Bioafval voor Brusselse professionals heeft een infofiche met de voornaamste acties voor een efficiënte sortering op de werkplek.

https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/20211021_facpro_fiche_tri_biodechet_nl.pdf

2.7. Bestaat er een gedetailleerde lijst van te sorteren producten in verband met bioafval?

Bioafval bestaat uit organisch materiaal en kan op natuurlijke wijze worden afgebroken. Dit omvat voedselafval - frituuroliën en -vetten vormen een aparte categorie - en plantaardig afval (bladeren, grasmaaisel, takken, hout).

Vanaf mei 2023 zijn de professionals in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verplicht om hun bioafval te sorteren.

Meer informatie op: <https://recyclebxlpro.be/nl/goed-sorteren-van/bioafval/>.

Welk voedselafval wordt ingezameld, hangt af van de uiteindelijke behandeling. Er kunnen dus kleine verschillen in sorteerinstructies bestaan tussen 2 inzamelaars (bv. het al dan niet aanvaarden van mosselschelpen). Ter illustratie: dit is de sortering die van Brusselse huishoudens wordt verlangd: http://www.arp-gan.be/pdf/memo_tri.pdf.

2.8. Hoe kunnen werknemers opgeleid worden over het sorteren van afval?

Een communicatiegids voor alle etablissementen die hun afvalproductie in hun dagelijkse activiteiten willen verminderen, is beschikbaar op de website van Leefmilieu Brussel. Zo kunt u de voordelen van deze aanpak optimaal verspreiden: beperking van het aantal vuilbakken en van de voedselverspilling binnen het etablissement EN bij uw klanten, bescherming van het milieu, lagere kosten van wegwerpverpakkingen voor de onderneming, een beter imago van de onderneming, een innoverend productaanbod, stimulering van een groeiende sector, klanten binden en een collectief project uitvoeren.

<https://leefmilieu.brussels/media/435/download?inline>

De facilitator Bioafval voor Brusselse professionals heeft een infofiche met de voornaamste acties voor een efficiënte sortering op de werkplek.

https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/20211021_facpro_fiche_tri_biodechet_nl.pdf

3 / Compostering op de site van ondernemingen

3.1. Hoe kan ik ter plaatse composteren en zorgen voor kwaliteitscompost voor de groene ruimtes?

Er bestaan reeds gidsen over dit onderwerp:

- ✓ Fiches om de productie van groenafval te verminderen/eliminieren en het resterende afval te valoriseren
https://www.adalia.be/sites/default/files/media/resources/Guide_Reduc-DV-Collectivites_A4_complet.pdf
- ✓ Brochure van ADEME (Frankrijk) die de stand van zaken schetst inzake alternatieven voor het verbranden van planten
<https://www.bioenergie-promotion.fr/wp-content/uploads/2018/09/ademewebalternativesdechetsverts010418.pdf>

Bovendien moeten beheerders van composteersites zonder milieuvergunning een verplichte opleiding volgen. Meer informatie en datums voor 2023 via onderstaande link.

<https://leefmilieu.brussels/pro/agenda/opleiding-compostering-om-bioafval-je-bedrijf-beter-te-sorteren>

3.2. Wat zijn de mogelijkheden voor compostering ter plaatse?

In Brussel maakt Brudalex 2.0 het mogelijk voor bedrijven en professionals (horeca, privébedrijven, vzw's, scholen, gemeentes, ziekenhuizen, openbare kantoren - met of zonder kantine ...) om hun eigen bioafval te composteren (keukenafval en etensresten, groenafval) zonder milieuvergunning, in het kader van 'bedrijfscompostering', mits aan alle onderstaande criteria is voldaan:

- Het volume van de opslag- en stortplaatsen voor organisch materiaal (versnipperd materiaal, ontbindend bioafval en rijpe compost) bedraagt nooit meer dan 25 m³ en de interne composteersite bevindt zich **op het bedrijfsterrein**.
- De compost wordt alleen gebruikt voor eigen doeleinden (intern gebruik) en onder de verantwoordelijkheid van het betrokken bedrijf. De compost mag niet worden weggegeven of verkocht. Hij mag dus niet aan de werknemers van het betrokken bedrijf worden gegeven.
- Enkel bioafval dat door het bedrijf is geproduceerd, wordt gecomposteerd. Ophaling bij derden is niet mogelijk. Het is verboden om organisch afval (of compost van de groep ondernemingen) over te brengen van of naar andere wijk- of bedrijfscomposteersites.
- Ter bescherming van niet-bevaarbare waterlopen en vijvers mag de interne composteerinrichting zich niet binnen een straal van 4 meter van een geklasseerde niet-bevaarbare waterloop bevinden zonder schriftelijke toestemming van de overeenkomstige beheerder.
- De beheerder van de site moet een verplichte opleiding hebben gevolgd (opleiding 'referentiepersoon voor de site').

Meerdere ondernemingen kunnen hun bioafval ook samen composteren: dit wordt 'compostering in groepen ondernemingen' genoemd. De deelnemende ondernemingen moeten tot hetzelfde 'bedrijventerrein' behoren en de composteersite moet zich op het terrein van één van hen bevinden. De ondernemingen van de groep moeten een contract opstellen.

U vindt op de [website van Leefmilieu Brussel](#) alle verplichtingen en goede praktijken met betrekking tot composteerinrichtingen voor professionals.

Wanneer niet of niet langer aan één van de voorwaarden voor bedrijfscompostering wordt voldaan (bv. als het bedrijf of de groep bedrijven zijn compost wil verkopen of weggeven), moet een milieuvergunning worden aangevraagd. Er bestaan twee soorten vergunningen: voor kleinschalige compostering (tot 1000 ton/jaar) en voor grootschalige compostering (meer dan 1000 ton/jaar).

3.3. Naast compostering zijn er ook biovergisters, wat is uw mening hierover?

Terwijl compostering een vrij eenvoudige activiteit is die de mens al duizenden jaren toepast, is biomethanisering een moderne, technisch complexere operatie. De apparatuur vergt aanzienlijke investeringen en onderhoud, en er moet goed worden geanticipeerd op het rendement van de investering.

Binnen het Brusselse wettelijk kader moeten activiteiten die biomethaneringsoplossingen willen implementeren, een **milieuvergunning met "laboratorium"-fase verkrijgen** alvorens een definitieve vergunning toegekend wordt.

Voor vragen met betrekking tot het beheer van bioafval en milieuvergunningen kunt u contact opnemen met permit@environnement.brussels.

4 / Vragen over de wetgeving

4.1. Wat is de impact van de nieuwe maatregelen op de economische activiteiten?

Sinds 1991 heeft het Brussels Gewest opeenvolgende sorteerverplichtingen opgelegd zodat de verschillende geproduceerde stromen een herbruikbare route volgen, die minder impact heeft op het milieu en nuttiger is voor een circulaire economie. Deze verplichtingen maken deel uit van een Europees wetgevingskader met strikte recyclingdoelstellingen: 60% tegen 2030.

In Brussel dateert de laatste grote verandering voor professionals van februari 2014 met de verplichting om PMD, papier/karton, glas enz. gescheiden van het restafval te sorteren:

Vanaf 1 mei 2023 moeten ook de volgende fracties gescheiden van het restafval worden aangeboden:

- bioafval
- afval van plastic omsnoeringsbanden
- afval van plasticfolie
- afval van polystyreen/frigoliet
- houtafval
- metaalafval
- afval van hard plastic

Dit is een overzicht van alle stromen die nu en binnenkort verplicht moeten worden gesorteerd:

Déchets soumis à obligation de tri pour les professionnels

Actuellement	1 mai 2023	1 janvier 2025	
 PMC	 Déchets alimentaires	 Textiles	
 Papiers-cartons	 Films d'emballage en plastique	Quelles obligations de base pour les professionnels ? <ul style="list-style-type: none">- Trier vos déchets- Conserver la preuve de bonne gestion- Utiliser les bons sacs et conteneurs- Installer des poubelles et/ou cendriers pour vos clients	
 Équipement électriques et électroniques	 Frigolite		
 Piles et accumulateurs	 Plastiques rigides		
 Déchets dangereux et leurs emballages	 Déchets d'animaux		
 Graisses et huiles de friture	 Huiles minérales		
 Verre	 Bois		
 Déchets végétaux	 Liens de cerclage		
 Gravats			
 Matelas			
 Pneus			
 Véhicules hors d'usage	 Besoin d'aide ?		
 Panneaux photovoltaïques	 Métal		
 Déchets médicaux et de soins de santé			
 Médicaments			

Visitez le site www.recyclebxlpro.be

Contactez le facilitateur à l'adresse recyclepro@environnement.brussels

Aan het sorteren zijn uiteraard kosten verbonden wat betreft personeel en beheer (bijvoorbeeld inzamelingscontracten). Deze kosten zijn voor rekening van de bedrijven, volgens het in de Europese wetgeving vastgelegde beginsel dat de vervuiler betaalt.

Maar wist u dat u door organisch afval te sorteren, ook kunt besparen op de kosten van uw afvalinzameling?

Met gescheiden inzameling van organisch afval kunt u tot 35% besparen op de kosten voor het legen van uw restcontainers. De inzameling van een bioafvalcontainer is namelijk meestal goedkoper dan het legen van restcontainers. Bovendien kunt u deze ophaalkosten zelfs vermijden als u (een deel van) uw voedselafval zelf recupereert in een bedrijfscompost.

